

ЗАШТИТЕТЕ ГО ТРУДОТ

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

ОСИГУРУВАЊЕ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО

Агенција за супервизија на осигурување

ул. „Васил Главинов“ бр.12

ТЦЦ Плаза, кат 2

1000 Скопје, Македонија

Тел: 02 3254 050

Факс: 02 3290 240

е-пошта: contact@aso.mk

www.aso.mk

Работно време од 08:30 до 16:30 часот

Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој

ул. „Трета македонска бригада“ бр. 20,

зграда на Македонија Табак блок Ц

1000 Скопје, Македонија

Тел./Факс: 02 3097 450 / 02 3097 454

е-пошта: ipardpa.info@ipardpa.gov.mk

www.ipardpa.gov.mk

Работно време од 08:30 до 16:30 часот

Производителите на земјоделски производи постојано се соочуваат со низа ризици кои непосредно влијаат на земјоделските приноси. Најголем дел од нив се производствените ризици кои се поврзани со временските услови, природните катастрофи, штетниците и болестите.

Временските услови се значаен фактор за производството на земјоделските култури, кои, за жал, не може да бидат контролирани и претставуваат главен извор на неизвесност за земјоделците. Сушата и вишокот врнежи резултираат со лоши жетви. За жал, нестабилноста на температурите и врнежите, како и појавата на екстремни временски услови се зголемија во последната деценија, и, веројатно, ваквата нестабилност ќе продолжи како резултат на глобалните климатски промени.

Разбирањето на изворот и природата на ризиците е неопходно заради развој на стратегии за управување со ризици. ***Еден од начините за управување со ризиците е осигурувањето на земјоделските производи со што ќе се обезбеди обештетување и заштита на приносите.*** Тоа ќе овозможи земјоделците да ги ублажат влијанијата на ризиците кои не можат да бидат спречени.

Цел на брошурата

Осигурувањето како инвестирање на поединецот во достигнување на подобар квалитет и обезбедување на подобар пласман на производството е од неизмерна важност за развојот на земјоделството и за подобрување на благосостојбата на земјоделците. На овој начин бизнисот на земјоделецот ќе биде заштитен од временските услови и природните непогоди.

Оваа брошура има задача да даде објаснување ***зошто земјоделецот треба да се осигура, односно зошто да купи полиса на осигурување за да го заштити имотот и другите вредности.***

Брошурата ќе овозможи земјоделецот да добие одговор на прашањата:

- ✓ Зошто да го осигурам земјоделското производство?
- ✓ Како и каде може да се пренесе ризикот и кој може да продава полиса за осигурување?
- ✓ Што претставува полиса за осигурување?
- ✓ Што е предмет на осигурувањето?
- ✓ Кои ризици се покриени со осигурувањето на посеви и плодови?
- ✓ Кои се обврските на осигурувачот?
- ✓ Кои се обврските на земјоделецот од склучената полиса?
- ✓ Која е постапката по пријава на штетата?
- ✓ Дали моите права и интереси како осигуреник (корисник на осигурување) се соодветно заштитени?
- ✓ Кои се институциите и нивните надлежности?

Постапката за добивање финансиска поддршка

1. Барање за користење на средства со пропишаната документација се поднесува во подрачните единици на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство најдоцна до 30.08.2012 година.
2. Подрачната единица врз основа на податоците од Единствениот регистар на земјоделски стопанства издава Потврда за располагање со производни капацитети и истата ја доставува до барателот.
3. Барателот Потврдата ја доставува до друштвото за осигурување.
4. Друштвото за осигурување издава Полиса за осигурување.
5. Еден примерок од Полисата барателот враќа во подрачната единица со што го дополнува своето досие.
6. **АФПЗРР** по утврдување на исполнетоста на критериумите утврдени во програмата, ќе изврши исплата на средства по фактура на сметка на друштвото за осигурување, а во корист на барателот, и тоа во висина од 60% од вкупната вредност на Полисата.
7. Барателот на финансиска поддршка производствените земјоделски капацитети може да ги осигура во друштво за осигурување по сопствен избор.

Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) е формирана за поуспешна реализација на мерките на земјоделската политика и политиката на руралниот развој во Република Македонија. Преку нејзиното работење се овозможува ефикасно управување со финансиските средства како од Буџетот на Република Македонија така и со средствата од претпристапната помош на Европската Унија наменети за руралниот развој.

АФПЗРР ги имплементира Програмите за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој преку мерките кои ги опфаќаат секторите во земјоделството и руралниот развој во Р.Македонија.

Во рамки на Програмата за финансиска поддршка на земјоделството која ја донесува Владата на Р. Македонија на годишно ниво, како дополнителна поддршка за развој на земјоделството од страна на државата а со цел стимулирање на осигурување во земјоделството, предвидена е финансиска помош за субвенционирање на премиите во осигурувањето.

Помош за премии за осигурување е надоместок на дел од трошоците за осигурување на земјоделско стопанство за примарно производство од природни непогоди и неповолни климатски настани.

Висината на помошта нема да надминува 60% од трошокот на премијата за осигурување за надоместок на штета врз примарно земјоделско производство настаната како резултат на неповолен климатски настан, но не повеќе од 200.000 денари по земјоделско стопанство.

Корисници

Корисници се земјоделски стопанства кои ги имаат исполнето критериумите од програмата и располагаат со следните максимални капацитети:

- а) лозови и овошни насади до 5ха,
- б) градинарски култури до 2ха,
- в) тутун до 1ха,
- г) житни култури до 10ха,
- д) пчелни семејства до 100.

Зошто да се осигурам?

Целта на осигурувањето не е да се избегне или да се елиминира ризикот, туку истиот да се пренесе во друштво за осигурување. Колку е поголем бројот на осигуреници кои се изложени на сличен ризик толку попрецизно друштвото за осигурување може да ги процени очекуваните штети, и, како резултат на тоа, да пресмета соодветна и поволна премија за осигурениците **која претставува цена на осигурувањето.**

За да се разбере што значи осигурувањето и како тоа функционира, **најпрво е потребно да се разбере што претставува ризикот?**

Ризикот претставува можност или неизвесност од загуба. Можноста земјоделските култури да бидат оштетени или целосно уништени, и, како резултат на тоа, да биде загубен приходот од продажба на истите, претставува неизвесност од загуба.

Постојат неколку методи за управување на ризиците кои може да предизвикаат загуба:

1. Ризикот може да се избегне!

Речиси е невозможно да се избегнат сите ризици, особено кога станува збор за земјоделски култури чие производство е под директно влијание на временските услови.

2. Ризикот може да се намали!

Доколку посевите и плодовите се одгледуваат во оранжерији, земјоделецот ќе го намали ризикот ако инсталира пластични фолии на пластениците притоа знаејќи дека истите е потребно редовно да се обновуваат. Но, намалувањето на ризикот не значи и негово целосно отстранување.

3. Ризикот може да се задржи!

Земјоделецот може целосно или делумно да задржи дел од ризиците, намерно или ненамерно. Но, оваа постапка би можела да резултирала со финансиски последици за земјоделецот, доколку се случат некои од ризиците.

4. Ризикот може да се пренесе!

Еден од начините за пренос на ризикот е осигурувањето. Осигурувањето има витална улога како во општествениот така и во приватниот живот на луѓето. Тоа овозможува намалување на несигурноста поврзана со неизвесни настани кои може да се случат во иднина и да предизвикаат безброј економски опасности. Со купување на осигурувањето, земјоделците ризикот ќе го пренесат на друштво за осигурување.

Кој може да продава полиса за осигурување?

- Друштво за осигурување

Со цел да го заштитат приходот од производство и продажба на земјоделски култури од ризици кои во најголем дел се резултат на променливите временски услови, земјоделците можат овие ризици да ги пренесат во друштво за неживотно осигурување со тоа што ќе купат полиса за осигурување на земјоделското производство. Работењето на друштвата за осигурување во Македонија е регулирано со Законот за супервизија на осигурување, а надлежен орган за контрола на истите е Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО).

Освен во друштвата за осигурување, во седиштето или во нивните експозитури, полиса за осигурување исто така може да се купи преку:

- Осигурително брокерско друштво

Осигурително брокерско друштво е правно лице кое има дозвола од АСО за продажба на полиси за осигурување во име и за сметка на повеќе друштва за осигурување.

- Друштво за застапување во осигурување

Друштво за застапување во осигурување е правно лице кое има дозвола од АСО за продажба на полиси за осигурување во име и за сметка на едно друштво за осигурување.

Што претставува полиса за осигурување?

Со цел да се обезбеди потребното осигурително покритие како заштита од ризиците во земјоделското производство, потребно е да се склучи полиса за осигурување меѓу **земјоделецот (осигуреник) и друштвото за осигурување (осигурувач)**. Полисата за осигурување е склучена кога истата ќе биде потпишана од страна на осигуреникот (или договарачот на осигурувањето) и од осигурувачот, и претставува правен акт со кој друштвото за осигурување се согласува да ги плати евентуалните загуби на земјоделецот настанати како резултат на осигурените ризици. Во замена за тоа, земјоделецот на друштвото треба да му плати премија за осигурување која претставува цена на осигурителното покритие.

Најважната карактеристика на полисата за осигурување е принципот на надоместок. Овој принцип укажува на тоа дека кога ќе настане некоја загуба, на земјоделецот треба да му бидат надоместени онолку средства колку што е потребно за финансиската состојба на земјоделецот да биде приближно како што била пред загубата.

Како и кога да се поднесе приговор, односно жалба до АСО?

Осигуреникот (земјоделецот) има право да поднесе претставка, односно жалба до АСО против работењето на друштвото за осигурување (осигурувачот), осигурително брокерското друштво, друштвото за застапување во осигурување или застапникот во осигурување.

Доколку во име на земјоделецот друго лице ја поднесува жалбата, истото треба да приложи полномошно заверено на нотар.

Земјоделецот има право да ја поднесе жалбата до АСО исклучиво доколку претходно писмено се обратил до осигурувачот но притоа не е задоволен од одговорот, или ако осигурувачот не одлучил по жалбата во рок од 30 дена од денот на доставување на истата.

Жалбата се поднесува до АСО во писмена или во електронска форма и треба да ги содржи следните елементи:

- Име, презиме, адреса, телефонски број;
- Објаснување за што се жали земјоделецот;
- Против кого се поднесува жалбата;
- Копија од полисата за осигурување;
- Копија од жалбата поднесена до осигурувачот и одговорот од осигурувачот и
- Останата дополнителна документација, доколку ја има.

Напомена: Сите услуги по жалби кои ги обезбедува АСО се ослободени од трошоци.

Кои се институциите и нивните надлежности?

Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Македонија (АСО) е самостојно и независно регулаторно тело кое врши јавни овластувања утврдени со Закон.

АСО работи во насока на зајакнување и поттикнување на развојот на осигурителниот пазар во земјава. Оваа задача ја остварува преку издавање дозвола за вршење работи на осигурување, спроведување на редовна контрола на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурување и следење на нивното работење за да осигури дека друштвата за осигурување во секое време располагаат со доволно финансиски средства да ги надоместат пријавените штети од страна на осигурениците. Со своето работење АСО придонесува за адекватна заштита на правата и интересите на осигурениците и корисниците на осигурителните производи и услуги.

Што се очекува за време и по процената на штетата?

Проценителот - земјоделски стручњак, излегува на терен каде врши непосредно проценка на оштетените земјоделски култури и го определува износот кој како надоместок треба да му се исплати на земјоделецот согласно полисата за осигурување.

По определувањето на износот на надоместокот од страна на проценителот, осигурувачот донесува конечна одлука за износот кој ќе му биде исплатен на осигуреникот (земјоделецот). Осигурувачот го известува земјоделецот за одлуката и има законска обврска во рок од 14 дена да го исплати надоместокот за штета.

Доколку земјоделецот не се согласува со утврдениот износ на надоместок, има можност до осигурувачот да поднесе жалба кон која ќе приложи дополнителни докази за причините поради кои не се согласува.

Доколку осигурувачот ја одбие поднесената жалба без адекватно објаснување, земјоделецот своите права може да ги бара пред надлежниот суд.

Дали моите права и интереси како осигуреник (корисник на осигурување) се соодветно заштитени?

Во случај кога осигуреникот, односно корисникот на осигурувањето смета дека друштвото (осигурувачот) не се придржува кон одредбите од полисата за осигурување, има право да достави претставка, односно жалба до:

Друштвото за осигурување (осигурувачот):

Организацијата за заштита на потрошувачи

(ул. „Водњанска“ бб, П.Фах 150, 1000 Скопје, тел/факс: 02 3179-592);

Агенцијата за супервизија на осигурување - АСО

(ул. „Васил Главинов“ бр.12, ТЦЦ ПЛАЗА; тел. 3 254 050).

Исто така, осигуреникот има право да достави жалба против работењето на друштвото за застапување во осигурувањето и осигурително брокерското друштво.

При склучување на осигурувањето, **друштвото за осигурување има обврска на осигуреникот да му даде т.н. Услови на осигурување**, во кои се пропишани правата и обврските на осигуреникот и осигурувачот. Условите на осигурување даваат одговор на следните прашања:

- Што е предмет на осигурувањето на земјоделското производство?
- За кој период се однесува осигурувањето?
- Кои ризици се покриени со осигурувањето?
- Кои се обврските на осигурувачот за надоместок на штета?
- Кои се обврските на осигуреникот пред и после настанување на осигурениот случај?
- Кои ризици се исклучени со осигурувањето?

Траење на полисата за осигурување - Полисата за осигурување се склучува со одреден рок на траење:

- За период од една година или пократко (краткорочно осигурување),
- За време подолго од една година или повеќе години (повеќегодишно осигурување).

Што е предмет на осигурувањето во земјоделството?

Што ќе биде предмет на осигурување зависи, пред сè, од дејноста што ја врши земјоделецот и земјоделските култури кои ги одгледува. Земјоделецот, имајќи ги предвид ризиците кои претставуваат опасност за неговото производство, може во договор со осигурувачот да избере кои култури, во која количина и во кој временски период ќе бидат осигурени.

Примери:

- Ако земјоделецот одгледува коноп - стебло за производство на семе, може да се осигура само семето. Но, доколку посебно се договори осигурувањето, може да го опфати и стеблото.
- Доколку земјоделецот произведува тутун, може да биде осигуран листот на тутунот од денот на расадување на тутунот, па до завршување на бербата, а најдоцна до крајниот рок за откуп на тутунот. Но, доколку се произведува за семе тогаш дополнително може да се договори и осигурување за семето.
- Земјоделецот кој одгледува овошни насади (овоштарници) и лозја во род, кај овошјето може да го осигура стеблото а кај лозјата пенушките.

Кои ризици се покриени со осигурувањето на земјоделското производство?

Кои ризици ќе бидат покриени со полисата за осигурување **зависи, пред сè, од потребата на земјоделецот**. Во договор со осигурувачот може да се договори осигурително покритие кое е најсоодветно за земјоделецот. На пример, може да се договори осигурително покритие со кое:

- Осигурувачот ќе биде во обврска да плати надоместок од осигурување за штетите предизвикани со оштетување или уништување на осигурените посеви и плодови, во услови кога плодовите се неожнеани, односно несобрани, од еден или комбинација на следните ризици: град, мраз, пожар, гром, луња, поплава, снег и др.
- Осигурувачот ќе биде во обврска да плати надоместок за осигурување за штети кои ќе настанат со загуба на квалитет кај посевиите и плодовите за производство на семе, овошје, од еден или комбинација на следните ризици: град, мраз, пожар, гром, луња, поплава, снег и др.
- Осигурувачот ќе биде во обврска да плати надоместок од осигурување за штетите кои се опфатени со осигурување на тутун од еден или комбинација на следните ризици: град, пожар, гром, луња, поплава, снег, мраз и др.

Напомена: Во УСЛОВИТЕ на осигурување јасно се наведени ризиците кои се исклучени од осигурувањето.

Кои се обврските на осигурувачот?

Освен останатите обврски од законот и УСЛОВИТЕ, осигурувачот ги има и следните обврски:

Обврската на осигурувачот да исплати надомест на штета, доколку поинаку не е наведено, почнува по 24 часа од денот кој во полисата за осигурување е означен како почеток на осигурување.

Напомена: Осигурувачот не е во обврска да го исплати договорениот надоместок ако штетата е предизвикана намерно или со измама од страна на осигуреникот.

Осигурувачот е должен писмено да го извести осигуреникот за назив, правен статус, седиште и адреса на друштвото за осигурување, филијалата преку која е склучен договорот за осигурување, како и за друштвото за застапување во осигурувањето или осигурително брокерското друштво, во случај кога

договорот за осигурување е склучен преку друштво за застапување во осигурувањето или преку осигурително брокерско друштво.

Осигурувачот е должен писмено да го извести осигуреникот за правото на одложување или прекинување на договорот за осигурување.

Во случај на спор, осигурувачот е должен да го извести осигуреникот за можноста за вонсудско решавање на спорот.

Кои се обврските на земјоделецот од склучената полиса за осигурување?

Осигуреникот е должен да ја плати премијата за осигурување. Премијата се плаќа во договорените рокови, а ако треба да се исплати еднократно истата се плаќа при склучување на полисата за осигурување.

Земјоделецот е должен да ги преземе сите мерки потребни да се спречи настанувањето на осигурениот случај.

Напомена: Доколку настане осигурениот случај, земјоделецот е должен да преземе сè што е во негова моќ со цел да се ограничат штетните последици.

Во случај да настане штета, истата штета треба **веднаш да се пријави во друштвото за осигурување**. Начинот на пријавување на штетата подетално е опишан во УСЛОВИТЕ добиени од страна на осигурувачот.

Напомена: Се смета дека настанала штета во оној момент кога некој од осигурените ризици или опасности почнале да предизвикуваат штета на осигурените посеви или плодови.

Која е постапката по пријава на штетата?

Откако земјоделецот ќе достави пријава за настаната штета, осигурувачот е должен да пристапи кон утврдување и процена на штетата. Утврдувањето и процената на штета го вршат претставник на осигурувачот (проценител - земјоделски стручњак) и претставник на осигуреникот.

На барање на осигурувачот, земјоделецот има обврска да ја достави целокупната документација согласно листата на потребна документација на осигурувачот, за штетата да биде обработена и решена.